

พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัย
สหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม*

Information Seeking Behaviors of Undergraduate Students at College of Allied
Health Sciences, Suansunandha Rajabhat University Samut Songkhram
Province Education Center

วาสนา คำสงค์**

*วิทยาลัยนพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

**นักศึกษาลัทธิหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

E-mail: vastsana2528@gmail.com

ได้รับบทความ: 11 มี.ค. 62 / แก้ไขปรับปรุง: 24 ก.ย. 62 / อนุมัติให้ตีพิมพ์: 17 พ.ย. 62 / เผยแพร่ออนไลน์: 19 ธ.ค. 62

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม และ(2) ความสัมพันธ์ระหว่างความสะดวก ความง่าย สารสนเทศมีให้ใช้ และประสบการณ์/ความคุ้นเคยกับการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ที่ลงทะเบียนเรียนภาคศึกษาที่ 1/2561 จำนวน 275 คน แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศเกี่ยวกับความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศโดยรวมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ อยู่ในช่วง 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุด และอินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ เป็นแหล่งสารสนเทศที่ได้รับความนิยมแสวงหาสารสนเทศมากที่สุด ความสะดวก ความง่าย สารสนเทศมีให้ใช้ และประสบการณ์/ความคุ้นเคย ในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ

จากทุกแหล่งโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ขณะเดียวกันความสะดวก ความง่าย สารสนเทศ มีให้ใช้ และประสบการณ์/ความคุ้นเคยมีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับความถี่การเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ ทุกแหล่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ การเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ หลักการใช้ความพยายาม น้อยที่สุด

Abstract

The objectives of this study were to investigate (1) the information-seeking behaviors of Undergraduate students at College of Allied Health Sciences, Suansunandha Rajabhat University Samut Songkhram Province Education Center, and (2) the relationships among convenience, ease of use, availability of information sources, experience or familiarity of the information access, and the frequency of use of information sources. The sample size in this study was 275 of Undergraduate Students at College of Allied Health Sciences, Suansunandha Rajabhat University Samut Songkhram Province Education Center. enrolling in the first semester of the academic year 2018. The research instrument in this study was a questionnaire. The statistics used were percentage, frequency, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The research results showed that information-seeking behaviors relating to the frequency of using the information resources of Undergraduate Students at College of Allied Health Sciences, Suansunandha Rajabhat University Samut Songkhram Province Education Center. was in the highest level of one to three times a week. Of information resources used, they preferred the Internet or websites at the highest level. The convenience, ease of use, availability of information sources, experience or familiarity of the information access were in the moderate levels. There were positive relationships between the convenience, ease of use, availability of information sources, experience or familiarity of the information access and the frequency of use of information sources at the statistically significant level of .05 which supported the hypotheses.

Keywords: Information-seeking behavior, Selection of information sources, The Principle of Least Effort,

บทนำ

ยุคสังคมสารสนเทศประเทศไทยเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างกว้างขวาง ด้านการศึกษา การเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่สำคัญ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นผลทำให้เกิดความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร บุคคลจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาตลอดชีวิต พร้อมทั้งสถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ได้จัดการเรียนการสอนเป็นแบบสหวิทยาการด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพในระบบทวิภาค นักศึกษาต้องเผชิญปัญหาและอุปสรรคหลากหลายในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศเพื่อนำมาประกอบการศึกษาค้นคว้าวิจัย การทำรายการ การทำผลงานตามที่อาจารย์มอบหมาย (1) ไม่คุ้นเคยหรือไม่มีประสบการณ์การเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศแต่ละแหล่ง (2) มีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนการเข้าถึงฐานข้อมูลต่างๆ ของห้องสมุดแต่ละแห่ง (3) ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดแต่ละแห่งมีไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับความต้องการ และ(4) โอกาสการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดอื่นๆ ที่นักศึกษาอาศัยอยู่มีไม่เท่าเทียมกันและรวมถึงระยะทางใกล้-ไกลจากที่พักอาศัยของนักศึกษา

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงการแสวงหาแหล่งสารสนเทศแหล่งอื่นๆ ที่มีความสะดวกและง่ายต่อการใช้โดยไม่พิจารณาว่าคุณภาพของสารสนเทศที่สืบค้นได้จากแหล่งสารสนเทศนั้นๆ มีคุณภาพมากน้อยเพียงใด เช่น google.co.th และ Wikipedia ปรากฏการณ์นี้สามารถสะท้อนหลักการใช้ความพยายามน้อยที่สุดของ George Zipf (1902-1950) ประกอบด้วยตัวแปรต้น

4 ตัวแปร ได้แก่ (1) ความสะดวก (Convenience) (2) ความง่าย (Ease of use) (3) สารสนเทศมีให้ใช้ (Availability) (4) ประสิทธิภาพ/ความคุ้มค่า

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสะดวก ความง่าย สารสนเทศมีให้ใช้และประสิทธิภาพ/ความคุ้มค่า กับการใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสะดวกมีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ
2. ความง่ายมีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ
3. สารสนเทศมีให้ใช้มีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ
4. ประสิทธิภาพ/ความคุ้มค่ามีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ

ขอบเขตของงานวิจัย/ตัวแปรที่ศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษา วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2561 จำนวน 882 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษา วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 275 คน จากตารางสำเร็จรูปของยามาเน่ Yamane (1973) ที่ความคลาดเคลื่อน .05

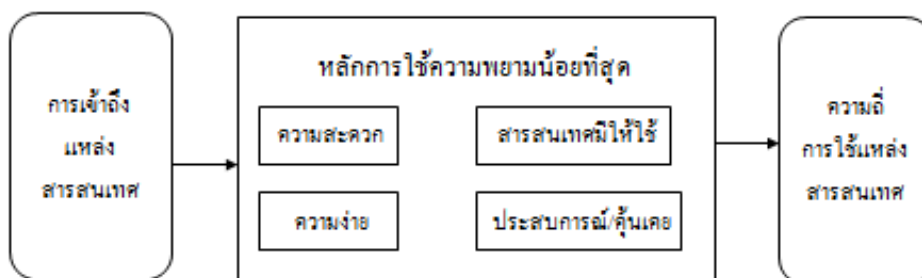
2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ (1) ความสะดวก (2) ความง่าย (3) สารสนเทศมีให้ใช้ (4) ประสิทธิภาพ/คืบเคย ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศห้องสมุดวิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม
2. ความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3. ความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ ออนไลน์ เช่น google, search engine, ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และมือถือ
4. ความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศเอกสารส่วนบุคคลและแหล่งใกล้ตัว

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์หลักการใช้ความพยายามน้อยที่สุดเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังต่อไปนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Zipf, 1949)

กรอบแนวคิดในการทำวิจัยอาศัยหลักการใช้ความพยายามน้อยที่สุดของ Zipf (1949) และ ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนกรอบแนวคิดในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้สรุปในกรอบแนวคิดแสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม คือ การใช้แหล่งสารสนเทศมีแนวโน้มความสัมพันธ์ไปในทิศทางบวกกับความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ สำหรับตัวแปรอิสระ การเลือกใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ ความสะดวก ความง่าย สารสนเทศมีให้ใช้ และประสบการณ์/ความคุ้นเคย ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดนี้เป็นแนวทางสำหรับการตั้งสมมติฐานและวิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการที่นักศึกษาแสวงหาสารสนเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการในรายวิชาต่างๆ ที่จะต้องส่งการบ้านหรือรายงานเพื่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในรายวิชาต่างๆ

แหล่งสารสนเทศ หมายถึง แหล่งที่รวบรวมและเผยแพร่สารสนเทศหลากหลายรูปแบบ ประกอบด้วย (1) ห้องสมุดวิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม (2) สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (3) อินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ออนไลน์ เช่น google, search engine, ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และมือถือ (4) เอกสารส่วนบุคคลและแหล่งใกล้เคียง

การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ หมายถึง นักศึกษาเลือกค้นหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศ แหล่งใดแหล่งหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับตัวแปร ความสะดวก ความง่าย สารสนเทศมีให้ใช้ และประสบการณ์/ความคุ้นเคย

ความสะดวก หมายถึง นักศึกษาสามารถแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว แหล่งสารสนเทศนั้นอยู่ใกล้สถานที่ศึกษาและใกล้สถานที่ทำงาน

ความง่าย หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศหรือทรัพยากรสารสนเทศ ด้วยวิธีไม่สลับซับซ้อนหรือมีสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศ

สารสนเทศมีให้ใช้ หมายถึง นักศึกษาสามารถสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการได้จากแหล่งสารสนเทศที่นักศึกษาเข้าใช้บริการ

ประสบการณ์/ความคุ้นเคย หมายถึง นักศึกษาค้นเคยกับเทคนิคการสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาวิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงครามที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2561

ปริทัศน์วรรณกรรม

หลักการใช้ความพยายามน้อยที่สุดผู้คิดค้นคือ Zipf ในปี ค.ศ. 1949 เป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่ต้องการใช้แรงหรือลดกระบวนการของการทำงานให้น้อยลงเพื่อประหยัดทั้งกำลังกายและงบประมาณ Mann (1993) เป็นนักวิชาการนักวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ได้ประยุกต์ทฤษฎีความพยายามน้อยที่สุดมาใช้ในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดโดย Mann ให้ข้อสังเกตว่า ผู้ใช้แสวงหาสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศที่สะดวกที่สุดถึงแม้ว่าแหล่งสารสนเทศนั้นให้สารสนเทศที่ตรงกับความต้องการแต่คุณภาพต่ำกว่าแหล่งอื่นๆ ก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลขึ้นอยู่กับหลักการใช้ความพยายามน้อยที่สุด (Buckland, & Hindle, 1969) หลักการนี้นำมาประยุกต์ใช้กับการวิเคราะห์ทางสถิติของคำที่ปรากฏอยู่ในเอกสารเพื่อลดความพยายามในการจำผู้ใช้มักใช้คำที่คุ้นเคยซึ่งมีความถี่การใช้สูงมากกว่าคำที่ไม่คุ้นเคย (Choo, Detlor, & Turnbull, 2000)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรต้น ประกอบด้วย 4 ตัวแปร (1) ความสะดวก (2) ความง่าย (3) สารสนเทศมีให้ใช้ และ (4) ประสิทธิภาพ/ความคุ้นเคย ซึ่งเป็นตัวแปรต้นที่ต้องการทดสอบสมมติฐานซึ่งได้มาจากหลักการใช้ความพยายามน้อยที่สุด

ความสะดวก หมายถึง การที่ผู้แสวงหาสารสนเทศสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่สะดวกแหล่งนั้นอยู่ใกล้ที่ทำงานหรือใกล้ที่ศึกษาของผู้แสวงหาสารสนเทศ ไม่เป็นอุปสรรคและใช้พลังงานน้อยที่สุดในกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ อันก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้แสวงหาใช้สารสนเทศ จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ความสะดวกในการใช้สารสนเทศเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการเลือกแหล่งสารสนเทศ โดยแหล่งที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคืออินเทอร์เน็ต (Angchun, 2011; Culnan, 1984; บริศนา มัชฌิมา และสายสุดา บัณฑิตระกูล, 2553)

ความง่าย หมายถึง การที่ผู้แสวงหาสารสนเทศสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศด้วยวิธีไม่ซับซ้อนและออกแรงน้อยที่สุดในกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ความง่ายในการใช้สารสนเทศเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการเลือกแหล่งสารสนเทศ Tenopir (2003) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุด พบว่า ความง่ายมีอิทธิพลต่อความกระตือรือร้นในการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษา Bronstein (2010) ได้สำรวจความต้องการ

และการใช้สารสนเทศทางวิชาการของนักศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์พบว่า นักศึกษาเหล่านี้เข้าถึงแหล่งที่ใช้ง่ายน้อยกว่าแหล่งสารสนเทศที่ใช้อยาก

สารสนเทศมีให้ใช้ หมายถึง แหล่งสารสนเทศที่มีทรัพยากรสารสนเทศให้กับผู้แสวงหาสารสนเทศ ได้เลือกใช้สารสนเทศที่ตอบสนองความต้องการด้านคุณภาพ และด้านปริมาณอย่างเพียงพอ กับความต้องการของผู้แสวงหาสารสนเทศ (Anderson, Glassman, McAfee, & Pinelli, 2001) ได้ศึกษา การเลือกแหล่งสารสนเทศของวิศวกรอวกาศ จำนวน 872 คน พบว่าวิศวกรเหล่านี้เริ่มค้นหาสารสนเทศ จากแหล่งข้อมูลส่วนบุคคลก่อน จากนั้นจึงปรึกษาเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่นๆ และท้ายที่สุดจึงปรึกษา บรรณารักษ์

ประสบการณ์/ความคุ้นเคย หมายถึง การที่ผู้แสวงหาสารสนเทศเคยใช้แหล่งสารสนเทศ จนเกิดเป็นประสบการณ์ในการใช้แหล่งสารสนเทศส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ หรือประสบ ความสำเร็จในการค้นหาสารสนเทศได้มากกว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ Maughan (1995) ได้ศึกษาระดับ ทักษะการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาชั้นปีสุดท้าย สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขาวิชาสังคม วิทยา มหาวิทยาลัยแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์และทักษะการใช้ห้องสมุด อยู่แล้วในระดับดีโดยนักศึกษสาขาวิชารัฐศาสตร์มีประสบการณ์ในการเรียนวิชาการใช้บริการห้องสมุด

ความถี่ หมายถึง การเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการในรายวิชาต่างๆ ที่จะต้องส่งการบ้านหรือรายงานเพื่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในรายวิชา

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษา วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1/2561 จำนวน 882 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษา วิทยาลัย สหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 275 คน จากตารางสำเร็จรูปของยามาเน่ Yamane (1973) ที่ความคลาดเคลื่อน .05

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้

3.1 กำหนดเรื่องที่ต้องการสอบถามให้สอดคล้องกับหัวข้อการวิจัยและวัตถุประสงค์ที่กำหนด

3.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและหลักเกณฑ์วิธีการสร้างแบบสอบถาม

3.3 เสนออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับแก้ไขตามคำแนะนำ และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) ดร.สิริมาศ หมีนสาย 2) ผศ.ปรีดี ปลื้มสำราญกิจ และ 3) นายยุทธนา เสมอจิตร เพื่อพิจารณาความถูกต้อง

3.4 นำแบบสอบถาม ทดสอบเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายกับกลุ่มประชากร โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาด้วยวิธี Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .852

3.5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองและได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 275 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัยระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 83.3) ซึ่งมีช่วงอายุระหว่าง 20 ปี (ร้อยละ 58.90) และกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 37.1)

การเลือกใช้แหล่งสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาเลือกใช้แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ ในช่วงความถี่ ระหว่าง 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.72 และเป็นแหล่งที่ได้รับความนิยม การเลือกแหล่งสารสนเทศมากที่สุด ขณะเดียวกันการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศของนักศึกษากับความสะดวกเฉลี่ยทุกแหล่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.56$) ความง่าย สารสนเทศมีให้ใช้และประสบการณ์/ความคุ้นเคย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.45$), ($\bar{x}=3.13$) และ ($\bar{x}=3.39$) ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1 พบว่า ความสะดวกมีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษา ($r = 0.93$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ มีหลักฐานยืนยันเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนและสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2 พบว่า ความง่ายมีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับความถี่ในการใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษา ($r = 0.96$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ มีหลักฐานยืนยันเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนและสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 3 พบว่า สารสนเทศมีให้ใช้มีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับความถี่ในการใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษา ($r = 0.94$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ มีหลักฐานยืนยันเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนและสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 4 พบว่า ประสิทธิภาพ/ความคุ้นเคยมีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับความถี่ในการใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษา ($r = 0.96$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 สามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ มีหลักฐานยืนยันเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนและสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความถี่การใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศอยู่ในช่วงความถี่ระหว่าง 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบงกช จันทรัตน์ (2553); ปิยวรรณ ชาวพุ่ม (2557); เปี่ยมสุข ทุงกาวิ (2552); พรพนทิพย์ ปานงาม (2546) และ สีไพ ประดิษฐ์ภูมิ (2556) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้แหล่งสารสนเทศระหว่าง 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษา มีเครื่องมือสื่อสารที่สามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศแบบออนไลน์ได้สะดวกมากกว่าการเข้ามาใช้บริการภายในห้องสมุด และนอกจากนั้น วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงครามยังมีการติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตระบบสัญญาณ Wi-Fi ภายในวิทยาลัยจึงทำให้การค้นหาข้อมูลเป็นไปด้วยความสะดวกและทันต่อความต้องการในขณะนั้น

2. การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศของนักศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศมากที่สุดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แหล่งที่นักศึกษานิยมใช้มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดชนัย จัยชุม (2556); Angchun (2011); Shaheen (2001); Tenopir (2003); และ Zainb, Huzaamah, & Ang (2007) พบว่า อาจารย์และนักศึกษาเลือกใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการอยู่ในระดับมาก เพราะได้รับความสะดวก ความง่าย และได้สารสนเทศตามที่ต้องการ ในขณะเดียวกันนั้นนักศึกษามีประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ในการค้นหาสารสนเทศอยู่แล้ว และจำนวนสารสนเทศที่นักศึกษาต้องการในห้องสมุดอาจไม่ตรงกับความต้องการประกอบกับระยะเวลาที่เร่งรีบในการทำรายงานส่งตามระยะเวลาที่อาจารย์กำหนดไว้ จึงทำให้นักศึกษาเลือกใช้อินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ ในการเข้าถึงสารสนเทศมากเป็นอันดับแรก

3. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ความสะดวก ความง่าย สารสนเทศมีให้ใช้ และ ประสิทธิภาพ/ความคุ้นเคย กับความถี่ในการใช้แหล่งสารสนเทศของนักศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ความสะดวกมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศไปทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ หากการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศมีความสะดวก จะทำให้มีความถี่ในการใช้งานเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ellis, Cox, & Hall (1993); Shaheen (2001) และ Nnadozie (2008) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศที่มีความสะดวก เช่น ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งสารสนเทศที่ใกล้ตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแหล่งที่นักศึกษาเลือกใช้มีความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศ ทำให้นักศึกษาเลือกใช้บ่อยครั้ง สอดคล้องกับความถี่ในการใช้แหล่งสารสนเทศ ในกรณีที่นักศึกษาอยู่ห่างไกลจากสถานศึกษาหรือที่ทำงาน วิธีในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้สะดวกโดยไม่ต้องเดินทางมายังแหล่งดังกล่าวก็คือ การใช้อินเทอร์เน็ตหรือฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในการเข้าถึงสารสนเทศ อีกทั้งประหยัดเวลา และประหยัดงบประมาณในการเดินทาง

ด้านความง่าย มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศไปทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ หากการใช้งานมีความง่าย จะทำให้มีความถี่ในการใช้งานเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยวรรณ ขาวพุ่ม (2557) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการยอมรับการใช้งานระบบสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศไซเบอร์โอแพคโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านความไม่สลับซับซ้อนของนวัตกรรม

ด้านสารสนเทศมีให้ใช้ มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศไปทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ หากแหล่งสารสนเทศที่นักศึกษาเลือกใช้ในการค้นหาสารสนเทศ ได้รับสารสนเทศตามที่ต้องการ จะทำให้นักศึกษากลับมาใช้แหล่งสารสนเทศนั้นอีกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Raza (2006) พบว่า นักวิจัยส่วนใหญ่พึงพอใจต่อการสืบค้นสารสนเทศได้ตรงกับ

ความต้องการ ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการค้นหาสารสนเทศ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาค้นสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการทำให้เกิดความคิดเชิงบวก ที่จะค้นหาสารสนเทศให้ได้ในจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น

ด้านประสบการณ์/ความคุ้นเคย มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศไปทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 กล่าวคือ หากนักศึกษามีประสบการณ์ในการใช้แหล่งสารสนเทศหรือเคยใช้แหล่งสารสนเทศในการสืบค้นแล้วส่งผลให้ได้สารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งอรุณ สิงคลีประภา (2550) พบว่า อาจารย์และนักศึกษาไม่ทราบวิธีการในการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์แต่ใช้ประสบการณ์ในการค้นหาสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักศึกษามีประสบการณ์หรือความคุ้นเคยในการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์มากที่สุดในการแสวงหาสารสนเทศที่นักศึกษาต้องการ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการให้บริการสารสนเทศของวิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ดังนี้

1. ห้องสมุดวิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ควรให้ความสำคัญการออกแบบห้องสมุดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาโดยยึดหลักนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง และการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศต่างๆ นั้นต้องสะดวก และง่ายต่อการเข้าถึง
2. ห้องสมุดวิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม นั้นพิจารณาในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในหลากหลายรูปแบบ เช่น อิเล็กทรอนิกส์การวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้เพียงพอกับความต้องการใช้สารสนเทศของนักศึกษาครอบคลุมสาขาวิชาเฉพาะด้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเชิงลึกพฤติกรรมการใช้สารสนเทศทั้งอาจารย์และนักศึกษาวិทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม และทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของทั้งสองกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

- เดชดนัย จัยชุม. (2556). การแสวงหาสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการรู้สารสนเทศมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารสนเทศ ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 5(1),20-32.
- บงกช จันทรรัตน์. (2553). การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปริศนา มัชฌิมา และสายสุตา ปันตระกูล. (2553). การศึกษาพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์แบบพกพาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. *SDU Res Journal*, 8(1), 87-96.
- ปิยวรรณ ขาวพุ่ม. (2557). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการยอมรับใช้เซเรียล โอแพค สำหรับห้องสมุดระดับอุดมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เปี่ยมสุข พุ่งกาวิ. (2552). การใช้เว็บไซต์สำหรับนักหอสมุดกลางของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพนทิพย์ ปานงาม. (2546). ความสำเร็จและความล้มเหลวในการสืบค้นรายงานแบบเชื่อมต่อ (OPAC) ของระบบฮอไรซันของนักศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ภิรมศักดิ์ เอ่งฉ้วน. (2556). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเลือกแหล่งสารสนเทศ : กรณีศึกษาของนักศึกษาอาเซียนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุ่งอรุณ สิงคลีประภา.(2550). การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สีไพ ประดิษฐ์ภูมิ. (2556). การใช้เว็บไซต์หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Anderson, C. J., Glassman, M., McAfee, R. B., & Pinelli, T. (2001). An investigation of factors affecting how engineers and scientists seek information. *Journal of Engineering and Technology Management*, 18(2), 131-155.

Angchun, Peemasak. (2011). Factors related to the selection of information sources : a Study of Study of Ramkhamhaeng University Regional Campuses Graduate. (Doctoral dissertation). Texas : University of North Texas.

Bronstein, J. (2010). Selecting and using information sources: Source preferences and information pathways of Israeli library and information science students. *Information Research*, 15(4). Retrieved January 3, 2015, from <http://informationr.net/ir/15-4/paper447.html>.

Buckland, M., & Hindle, A. (1969). Library Zipf. *Journal of Documentation*, 25, 54–57.

Choo, C. W., Detlor, B., & Turnbull, D. (2000). Information seeking on the Web: An integrated model of browsing and searching. *First Monday*, 5(2). Retrieved December 10, 2019, from <http://journals.uic.edu/ojs/index.php/fm/article/view/729>.

Culnan, M. J. (1984). The dimensions of accessibility to online information: Implications for implementing office information systems. *ACM Transaction on Information Systems*, 2(2), 141-150.

Ellis, D., Cox, D., & Hall, K. (1993). A comparison of the information seeking patterns of researchers in the physical science. *Journal of Documentation*, 49, 356-369.

Mann, T. (1993). *Library research model: A guide to classification, cataloging, and computer*. New York: Oxford University Press.

- Maughan, P. D. (1995). Information literacy survey. Retrieved May 15, 2015, from <http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/Survey.html>
- Nnadozie, C. O. (2008). The information needs of faculty members in a nigerian private university: A self-study library philosophy and practice. Retrieved May 15, 2015, from <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/196>
- Raza, M. M. (2006). Usage of e-journals by researchers in aligarh muslim university: A study. *International Information & Library Review*, 38, 170-179.
- Shaheen, M., (2001). Information seeking behaviour of IIUM law faculty members, Malaysian. *Journal of Library & Information Science*, 5(2), 1-17.
- Tenopir, Carol. (2003). Use and user of electronic library resources : an overview and analysis of research studies. Washington, D.C : Council on Library and Information Resources.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York: Harper & Row.
- Zainb, A. N., Huzaaimah, A. R., & Ang, T. F. (2007). Using use study feedback to improve Accessibility. *The Electronic Library*, 25(5), 558-574
- Zipf, G. K. (1949). *Human behavior and the principle of least: An introduction to human ecology*. Cambridge, MA.: Addison-Wesley Press.